

Ünnepi megemlékezések

A Magyar Képzőművészek Szabad Szervezete megalakulásának 40. évfordulója alkalmából ünnepséget rendezett kedden Budapesten a Képzőművészek, Iparművészek és Művészeti Dolgozók Szakszervezete. Az ünnepségeken visszatértettek az elmúlt négy évtizedre, tisztelettel adóztak a szervezet alapítói, az 1919-es hagyományok folytatói és megújítói emlékének.

A Képzőművészeti Főiskola a négy évtizeddel ez előtti eseményt megörökítő emléktáblát helyeztek el. Az ünnepségen Orosz Sándor, a szakszervezet titkára köszöntötte a művészeket, illetve a szabad szervezet egykori munkásait, tisztviselőit. Az emléktáblát Somogyi József, a főiskola

rektora vette át, majd Dési Huber Istvánné, a szervezet első titkára emlékezett a megalakulás napjaira, hétéltre.

A Fészek Művészklubban a Képzőművészek, Iparművészek és Művészeti Dolgozók Szakszervezetének elnöksége ünnepi ülést tartott. Simó Tibor, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének főtitkára mondott beszédet, hangsúlyozta, hogy a képzőművészek szervezete a felszabadulást követő első hónapokban elősegítette azt is, hogy a képzőművészek munkához láthassanak. Az ünnepi ülésre az 1945-ös választmány tagjait, illetve a megalapítás óta tag művészeket hívták meg, akiknek emléklapokat nyújtottak át. (MTI)

Mit szeretne a vevő?

Tízezernél több közönség-szavazatot ismeretében folytatódott kedden a pécsi országos bőr- és cipőipari szakszavazaton a gyártók és termékek iránt érdeklődő kereskedelmi vállalatok képviselőinek tárgyalása. Az ötödik pécsi cipőbörzén — amelyen több mint 6 millió pár lábelleni gyártásról, illetve értékesítéséről köt megállapodásokat a két fél — a közönség minden eddigénél nagyobb számban nyilvánította véleményét. Legtöbbjüknek a Sabaria, a Duna, a Tisza és a Minőségi Cipőgyár kollekciója tetszett. Ezeket kívül sikerük volt az

Alföldi Cipőgyár termékeinek is.

A Sabaria különösen bébi-, gyermek-, lányka- és fiúcipővel, a MINO a hölgyek számára készített modelleivel, a Tisza pedig férfi- és szabadidő-cipővel hódította meg a közönséget. A férfiak számára tervezett lábbelik közül leendő viselőik egyébként a Bonyhádi Cipőgyár termékeit tartották a legszebbeknek. A szakszavazás kiállított munkácipői és férfiszandálók, valamint a férficsizmák és alkalmi cipők választékát a közönség szűkösnek találta.

Tájékoztató

Tegnap, kedden délután Szegeden, a Csongrád megyei tanács épületében gazdasági vezetők tehetek föl kérdéseket az új keresetszabályozással kapcsolatban dr. Rác Albert államtitkárnak, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökének. A szó szoros értelmében részletkérdések hangzottak el, hiszen a keresetszabályozás három választható formájával kapcsolatban (központi, keresetszint- és keresetnövekmény szabályozás) már valamennyi elv tisztázott.

Az államtitkár a tájékoztató elején rövid előadást tartott arról, hogy a gazdaságirányítási rendszer továbbfejlesztése során néhány év múlva döntő lépés kerül sor: az összes gazdálkodó egység a legkorszerűbb szabályozást, a keresetszintet választhatja, vagyis abba kerül. Ez a célkitűzés összefügg azzal az elképzeléssel, hogy a munkaerőt drágítani kell. Nagyjából 3-4 év múlva valósulhat meg a személyi jövedelemadózás is, ugyanezen okok miatt.

A jelenleg érvényben levő három keresetszabályozási forma lényege egyébként, hogy kereseti adóköteles mind a bérköltség terhére elszámolt bér, mind a nyereségből fizetett részesedés, különböznek azonban a keresetekhez kapcsolódó progresszív adóztatás módszerei.

Domaszéki dilemmák

Csak az otthon és a második gazdaság?

Eltelt az első esztendő a járáások megszűnése óta. A községi tanácsok azóta nagyobb önállóságot élveznek; más rend szerint kell nemcsak dolgozniuk, hanem gondolkodniuk is. Ezek a változások természetesen hosszabb folyamatba ágyazódnak, többségük ezután fog kiteljesedni. Egy olyan, Szegedhez közeli kis település gondjairól beszélgettünk a domaszéki tanácsvezetővel, amelyik kezdeni szeretne valamit az önállósággal Dobó Szilveszter tanácselnök, dr. Kozma Mariann vb-titkár, és Tombác Géza, a tanács immár nyugdíjban levő anyakönyvvezető-mindenesze vállalta. **nyilvánosság előtt gondoljuk végig lehetőségeiket.**

A pénz nem lesz több

— Mennyit változott a helyzetük, mióta nem a járáshoz, hanem Szeged vonzáskörzetébe tartoznak?

— Az első időben kicsit magunkra hagyatva éreztük magunkat. Hozzászoktunk a járási gyámokhoz. Itt egy-egy ember nyolc-tízféle munkát is végez. Néha hármával jöttek ellenőrizni, pont-vevőző kérdésekben, a jelentések stílusútkájában is figyelembe kellett venni a véleményüket. A városiak segítettek valamennyit, különben pedig hozzászoktunk, hogy nekünk kell dönteni.

— Több pénzüket lesz az új helyzetben?

— Nem. De a meglévő összegekkel szabadabban gazdálkodhatunk. Például: szükséges lenne egy hidroglobusz. Megyei támogatásból és saját forrásokból korábban is összejött volna rá a pénz, de a jogszabályok bekerítettek: meghatározták, milyen forrásból származó pénzt mire költethetünk. Így aztán hiába volt pénz, arra gyakran nem költöttük, amire éppen szükségünk iett volna.

— Domaszék láthatóan épül, gyorsan fejlődik. Közel a város, jók az adottságok.

— Talán éppen ez egyben hátrány is. Itt csak az otthon és a második gazdaságot találják meg az emberek. Egyetlen nagyobb gazdasági egység van, a Szőlőfűrt Szakszövetkezet.

— Vagyis a szakszövetkezet az egyetlen cég, amelyiktől támogatást kérhet a tanács.

— Pontosan. Nekik is megvan a maguk baja, most változott a kedvezőtlen adottságra elszámolható állami támogatás mértéke, ez súlyos milliókat vesz el a nyereségükből. Gyakorlatilag a község zsebéből is.

Tartunk a nyílt vitáktól

— Miért nem próbálkoznak ipartelepítéssel?

— Kicsi a község. Számba vettük, nyolcvan-száz embernél többben nem vállalnánk itt munkát. Ennyit az iparvállalatoknak nem érdemes beruházniuk. A szakszövetkezet létesít különböző melléküzemágakat, ezek nemcsak nyereséget, hanem munkát, rendszeres jövedelmet, a nyugdíjalapba be-

számító esztendőket adnak az embereknek.

Domaszék tanyás település, az itteniek fő megélhetési forrása a föld. Zöldség- és gyümölcsstermesztő, s egyre inkább piacozó, kereskedőhágyományok vannak. A lakosság jó része még mindig a külterületen él. Most-hogy változik a településfejlesztési támogatás rendszere, újabb viták várhatók.

— A tanyaiak régen is azt mondták: mi is fizetjük a községfejlesztési hozzájárulást, de csak a faluban csinálnak belőle járdát.

— Tartunk ettől a feladattól. Először: az egyéni körülményeket figyelembe véve, családokra szólóan kell megállapítanunk az adó mértékét. Már itt várható néhány kemény vita. Még élebben merül föl ezután az a kérdés, mire költjük az így befolyt pénzt. Ezentúl nem lehet a járástra, megyére hivatkozni, helyben, meg-hozza a lakosságot demokratikus fórumokon megkérdezve kell dönteni.

— A nagyobb beleszólást félnek?

— Nem. Attól, hogy részre szakad a lakosság. Arra hivatkoznak majd, hogy az 6 pénzükből azt építünk, ami nekik szükséges. És más szükséges a faluban, más a külterületen. Annyi pénzünk pedig úgysem lesz, hogy egyszerre minden jogos igényt ki tudjunk elégíteni. A megvívásban, az érdekek egyeztetésében bízunk: abban, hogy találunk olyan közös célokat, amelyekkel mindenki egyetért.

Magunkra utalva

— Például mire nem sajnálnák a pénzt a domaszékiek?

— Az iskola bővítésére. Ennek a községnek nyolctantermes iskola lenne az

ideális. A hatvanas években lett volna lehetőség nyolctantermesre. Az akkori vezetők úgy döntöttek, várni kell, majd csak lesz pénz olyanra, amely hosszú távon megoldja a gondokat. A hetvenes években már kénytelenek voltunk elfogadni a 4 tantermeset, ebben kilenc osztályt tanítunk, jövőre újabb évfolyamot kell bontani. Kicsi tehát az iskolánk, de úgy gondoljuk, bővítése olyan cél, amely mögé a község lakossága egységesen folsorakozhat.

— Sok a tanyán élő idős ember. Gondozásuk, szociális otthoni elhelyezésük mekkora problémát okoz?

— Többségük szerencsére családban él. Mióta Szegedhez tartozunk, jóval rövidebb ideig kell várni szociális otthoni elhelyezésre. Szeretnénk öregek napközi otthonát létesíteni a volt Kátay-házban. Egyelőre félünk egy kicsit, hátha nem tudjuk benépesíteni. A tanyai ember nem tud igazán pihenni: amíg mozogni bír, dolgozik. Az itteni gondolkodásban kicsit el is itéli a pihenést, a megérdemeltet is. Mégis bízunk benne, hogy eljönnek az idős emberek, s tartalmas elfoglaltságot tudunk nekik nyújtani. Ha igény lesz rá, a távol lakók hét közben ott is alhatnak.

— Van-e árnyoldala az önállóságnak?

— Természetesen. Szűkös lehetőségekből önállóan is nehéz gazdálkodni. Ez az önállóság gyakorlatilag azt jelenti, magunkra vagyunk utalva. Ittünk több olyan nagyvállalatnak, amelyről tudjuk, hogy Domaszékről sok ember jár hozzájuk dolgozni. Kértünk anyagi segítséget tőlük. Társadalmi munkának is örülünk volna. Sok helyről nem is válszoltak, másutt udvarias levélben utasítottak el.

— Míhez kevés az önállóság?

— Vannak dolgok, amikhez át kellene lépni a saját árnyékunkat. Ilyen a gázprogram. Hát mivel hátrébbvaló a domaszéki ember, mint az üllési, vagy a kisteleki? Csak hogy itt nincs nagy fogyasztó, a szakszövetkezet termálvízzel működteti a szikkasztóját. Hiába áldozna a lakosság, minden évben elutasítják a kérvényünket...

Tanács István

Testnevelés, sport, egészség

Országgyűlési bizottság ülése

A sportegészségügy helyzetéről és fejlesztésének feladatairól tárgyalt keddi ülésén — Pesta László elnökletével — az országgyűlési szociális és egészségügyi bizottsága a Parlamentben.

A sportegészségügy jelenlegi helyzetét, szervezetét áttekintő közös jelentésében az Országos Testnevelési és Sportegészségügyi Intézet és a Magyar Sportorvos Társaság arra figyelmeztet: számos gyógyító-megelőző intézményben a szakmailag szükségesnél kevesebb sportorvos működik, s az alapellátásban tevékenykedő szakemberek — elsősorban az egyetemi oktatás fogyatékosságából és a helytelen szemléletből fakadóan — tájékoztatlanok a sportegészségügy, illetve a sport, a testnevelés társadalmi hasznosságával összefüggő kérdésekben. Kedvezőtlenek a sportorvosi munka tárgyi feltételei, a műszereztetés nem éri el a kívánatos színvonalat, s a szükségesnél kevesebb a sportorvosi vizsgálatra alkalmas helyiség. A sportegészségügy jövőjével kapcsolatban az előterjesztés hangsúlyozza: a következő években várhatóan előtérbe kerül a testnevelés és a sport testépítő szerepe, s a szabad idő növekedésével emelkedni fog az öntevékeny testedzők száma. Egészségügyi ellátásuk érdekében az alapellátásban tevékenykedő orvosokat fel kell készíteni arra, hogy az egyes sportágakban egészségügyi tanácsot tudjanak adni, a szakellátást pedig alkalmassá kell tenni a várhatóan növekvő igények kielégítésére. A versenysportban a sportegészségügynek gondoskodnia kell arról, hogy a sportolók biológiai károsodás nélkül juthassanak el képességeik teljes kibontakoztatásához.

Szöbeli kiegészítésben dr. Frenkl Róbert, a Magyar Sportorvos Társaság elnöke

hangsúlyozta: napjainkban a sportegészségügyre két jelentős feladat hárul. Egyrészt fokozni kell a teljesítménynövelés tiltott módja, a dopingszerek alkalmazása elleni harcot, s a sportolók egészségét nem veszélyeztető, tudományosan megalapozott módszerekkel kell mozgósítani a szervezet tartalékait. Másrészt a kedvezőtlen életmódbeli változások ellensúlyozására célszerű fejleszteni a szabadidő-sportot, s ki kell alakítani ennek orvosi hátterét.

A vitában felszólalók — közöttük dr. Ruzs Márk Csongrád megyei képviselő — kiemelték: a széles körű szakellátásról gondoskodó Országos Testnevelési és Sportegészségügyi Intézetben — egységes szemlélet alakult ki a gyógyító-megelőző munkában, s lendületet kaptak a sportegészségügyi kutatások. A központi diagnosztikai tömb létrehozása, s az egységes dokumentáció kialakítása a jövőben tovább javíthatja a sportorvosi munkát. Az egyes megyék között nagy különbségek mutatkoznak az ellátás színvonalában, s vannak olyan megyék is, amelyekben egyáltalán nem működik a főfoglalkozású sportszakorvos. A községek körzeti orvosi sajnos, nem rendelkeznek megfelelő sportorvosi ismeretekkel, a rendszeres továbbképzéseken ugyanis nem szerepel ez a téma. Javasolták a képviselők: az Egészségügyi Közlönyben tegyenek közzé irányelveket a gyógyító-megelőző sportegészségügyi alapellátásról. Többen felvetették: az orvostársadalom egy része nem vállalja a sportorvoslás ügyét. A jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani a szakemberek megnyerésére, arra, hogy például az iskolaorvosok, a kardiológusok, az ortopéd

szakorvosok is kapcsolódjanak be a sportegészségügyi munkába. Mások az életkori sajátosságokat figyelmen kívül hagyó túlzott megterhelés ellen emeltek szót, hangsúlyozva: az él-sportnak a kedvtelésből sportolók széles tömegeire kell alapozódnia. Sokan fel-titk a mozgástól a gyermekeket, holott a betegségek egy részénél nem a sportolás tiltása a célravezető — figyelmeztettek a felszólalók. A jövőben javítandók az iskolai sportolás feltételei, s az oktatási reformban is nagyobb teret szükséges szentelni a testkultúrának. Mivel az alapellátásban a körzeti, az iskolai és az üzemorvosok nem látják világosan a testneveléssel és a sporttal kapcsolatos teendőiket, kívánatos, hogy a jövőben pontosan írják körül sportegészségügyi feladataikat — mutattak rá a felszólalók.

Új alkatrészaruház

Kedden Pestimré, a Vasút utcában az Autótechnikai Vállalat megnyitotta legújabb alkatrészaruházát. A kétszintes, 300 négyzetméteres alapterületű üzletben valamennyi szovjet gyártmányú személyautóhoz — Ladához, Moszkvicshoz, Volgához és Zaporozsechez — árusítanak alkatrészeket. Az áruház induló raktárkészletének értéke csaknem ötmillió forint, s már az első évben 60 millió forintos forgalomra számítanak. Március elejétől az új boltban átvesszik a meghibásodott alkatrészeket is, és azok maradványértékét leszámítják az újonnan vásárolt alkatrészek árából. Az első időben csak a hiánycikknek számító elhasznált

alkatrészeket veszik át, s csak a későbbiekben lesz mód arra, hogy valamennyi alkatrészt felvásároljanak. A vállalat a hibás alkatrészeket felújítja, s a Kresz Géza utcai autósoltójában hozza forgalomba az új árnál olcsóbban, ezekért a felújított alkatrészekért egy éves garanciát vállalnak.

A pestimrei alkatrészaruházban nemcsak a komplett alkatrészegységeket fogják árusítani, hanem olyan kisebb darabokat is, mint például tömítések, fűvókák. Ezzel elsősorban arra törekednek, hogy az autótulajdonosoknak ne kelljen egy kis hiba miatt nagy értékű komplett alkatrészeket kicseréltetniük.

Konzultáció Gárdonyban

Terület- és településfejlesztés

A terület- és településfejlesztési munka időszerű kérdéseivel foglalkozó konzultációval folytatódott kedden Gárdonyban a Hazafias Népront Országos Tanácsának terület- és településfejlesztési osztálya által rendezett háromnapos gazdaságpolitikai konferencia. A Somogyi László építészeti és városfejlesztési miniszter vezetésével lezajlott eszmecsere nékül aktualitást adott az, hogy hamarosan a kormány elé kerül az a településeink jövőjét, fejlődését meghatározó tervjavaslat, amelynek a kidolgozásában aktívan részt vett a lakosság is. Csaknem száz helyen rendeztek az utóbbi hónapokban a Hazafias Népront helyi bizottságai ilyen témájú társadalmi vitát, s az ezeken elhangzott javaslatok épültek be a kormány elé kerülő koncepcióba.

A gárdonyi eszmecsere egyik központi témaként az utóbbi években túlnépesedett agglomerációs körzetek gondjairól tárgyaltak. Mint ezzel összefüggésben, a többi között megállapították, a nagyvárosok vonzáskörzetében kialakult települések kommunális ellá-

tottságának javítása, az adott gazdasági helyzetben, csak az ott élők fokozottabb áldozatvállalásával lehetséges. Felvetődött, hogy míg a vonzáskörzetekben a kívánatosnál gyorsabb a népesség növekedése, addig az ország egyes vidékein — Békés, Somogy és Zala megyében — az utóbbi évtizedben a lakosság számának jelentős csökkenése okoz gondot. E megyék további elnéptelenedésének megakadályozása érdekében lényegesen javítani kellene e területeken a kommunális ellátottságot, és több helyi munkalehetőség kellene teremteni.

A lakosság, főként a magánéletről építkezők gondjait tolmácsolva a legjobban azt tették szóvá, hogy még mindig nagyon lassú az építkezéssel kapcsolatos engedélyek kiadása, s általában az építési ügyek intézése. A miniszter a vitában elhangzottakra válaszolva elmondta, hamarosan intézkedések történnek az építési hatóság munka színvonalának lényeges javítására. A tanácskozás résztvevői ma, szerdán a világgazdaság helyzetének, fejlődésének hazánk gazdasági életére gyakorolt hatásával foglalkoznak.